

інформації з технічних засобів її зберігання, обробки та передачі, ідентифікації особи.

Застосування технічних засобів у процесуальній діяльності органів внутрішніх справ служить вирішенню завдань кримінально-процесуального права з метою виявлення, фіксації, вилучення, збирання, зберігання та дослідження доказів у кримінальних справах. Ці технічні засоби, прийоми та методи їх використання із загального поняття «спеціальна техніка» виділені під найменуванням – «криміналістична техніка», порядок застосування якої регламентується нормами кримінально-процесуального права.

Залежно від характеру виконуваних завдань часто одні й ті самі технічні засоби можуть бути віднесені до оперативної техніки, криміналістичної техніки, або до технічних засобів які використовуються у адміністративно-правовій діяльності поліції. Прикладом цього може бути використання засобів аудіо- та відео-запису. При негласному використанні під час здійснення ОРД [2] вони встановлюються до оперативної техніки, а під час процесуальної діяльності (наприклад, для запису інформації під час допиту) – до криміналістичної техніки. Такі засоби спеціальної техніки об'єднані загальною назвою «універсальні технічні засоби».

---

1. Закон України про національну поліцію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

2. Закон України про оперативно-розшукову діяльність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.

Дараган В.В.,

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО СТАНУ НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ ТА СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

Процес ознайомлення із сумою знань і висновків, накопичених попередніми дослідниками, є першим і необхідним етапом на шляху до самостійного дослідження. Неможливо навчитися аналізувати явище, отримувати і зіставляти нові дані, не оволодівши методологічною базою, виробленою тими, хто стояв біля її витоків. Більше того, контекст нової пізнавальної ситуації, що виникла після прийняття нового КПК України,

фактично надав імперативності такому шляху здійснення наукового пошуку [1, с. 12-13].

Спектр проблем теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері та сфері оподаткування. Саме тому існує необхідність аналітичного огляду наукових праць учених, які досліджували зазначені проблеми, що дозволить окреслити основні напрями, які потребують подальшого дослідження.

Аналіз наукових робіт авторів показав, що на сьогодні проблеми теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері та сфері оподаткування були предметом дослідження 3 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук та 33 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Зокрема до робіт, присвячених проблемним питанням теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері ми відносимо наступні роботи: Василичук В.І. «Оперативно-розшукова профілактика злочинів у бюджетній сфері»; Дараган В.В. «Теоретико-прикладні засади оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель кримінальною поліцією»; Антонов Р.К. «Діяльність спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю щодо протидії злочинам у бюджетній сфері»; Брильов М.О. «Оперативно-розшукова протидія злочинам, пов'язаним з розкраданням бюджетних коштів під час будівництва, ремонту та експлуатації автомобільних доріг»; Василевич Я.В. «Оперативно-розшукова протидія привласненню та розтраті бюджетних коштів»; Вязмікін С.Р. «Агентурно-оперативне забезпечення захисту бюджетних коштів»; Гейко К.Г. «Виявлення і розслідування злочинів, що вчиняються у сфері функціонування державних цільових фондів»; Дараган В.В. «Розкриття викрадань державних коштів при проведенні закупівель товарів та виконанні робіт (послуг) на підприємствах залізничного транспорту»; Заблоцька О.Ю. «Протидія злочинам у бюджетній сфері підрозділами ДСБЕЗ МВС України»; Коломієць О.О. «Протидія підрозділами ДСБЕЗ МВС України розкраданню коштів, що вчинюється на об'єктах бюджетної сфери»; Коряк В.В. «Протидія хабарництву у сфері державних закупівель оперативними підрозділами МВС України»; Кроленко В.О. «Організаційно-правові засади розроблення, затвердження та виконання державних цільових програм»; Купранець І.М. «Оперативно-розшукова профілактика нецільового використання бюджетних коштів»; Кучеренко В.А. «Оперативно-розшукова протидія розкраданню бюджетних коштів під час проведення спеціалізованих будівельних робіт за державним замовленням»; Макуха Р.В. «Контррозвідувальне забезпечення бюджетної системи України»; Матвієнко В.П. «Взаємодія підрозділів захисту економіки Національної поліції України з іншими суб'єктами протидії злочинам у бюджетній сфері»; Нагачевський С.В. «Оперативно-розшукове виявлення та документування злочинів, вчинення службовими особами у

сфері державних закупівель»; Ніщета І.М. «Правові та організаційно-тактичні основи діяльності оперативних підрозділів ДСБЕЗ з протидії злочинам, пов'язаним з порушенням бюджетного законодавства»; Сливенко В.Р. «Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель»; Тарнопольський О.В. «Протидія злочинам оперативними підрозділами ОВС України у сфері спеціального фонду бюджету»; Федорчук Ю.В. «Оперативно-розшукова протидія розкраданню бюджетних коштів під час здійснення закупівель медичного обладнання та ліків»; Часова Т.О. «Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час протидії злочинам у сфері державних закупівель»; Шелехов А.О. «Основи організації і тактики розкриття злочинів у соціально-бюджетній сфері».

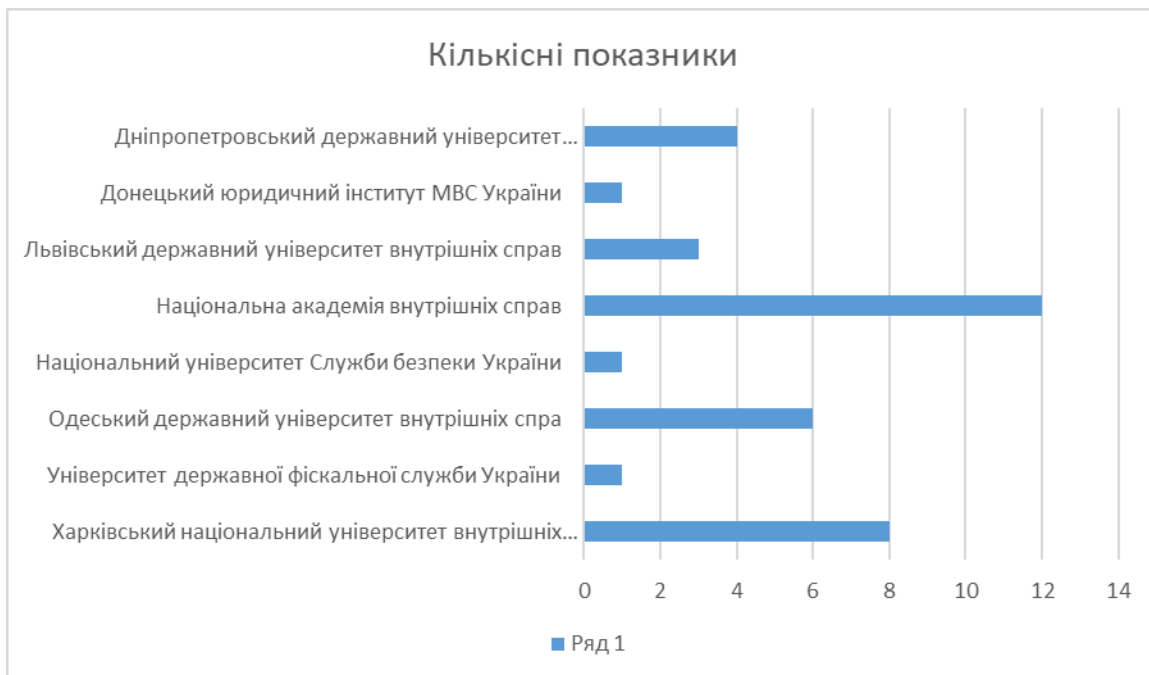
Тобто роботи, які вивчали проблемні питання теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері представлені 2 дисертаціями на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук та 22 дисертаціями на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

До робіт, присвячених проблемним питанням теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері ми відносимо наступні роботи: Цимбал П.В. «Податкові злочини: виявлення, розкриття, розслідування»; Коваленко Є.В. «Оперативне документування злочинів у сфері відшкодування податку на додану вартість»; Копіца О.В. «Виявлення та особливості розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним відшкодуванням податку на додану вартість»; Лісовий Г.О. «Оперативно-розшукове забезпечення податкової безпеки держави (за матеріалами діяльності органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства)»; Мазуренко М.С. «Оперативний пошук ознак вчинення податкових злочинів»; Малий В.М. «Оперативно-розшукова діагностика податкових злочинів»; Марчук Р.П. «Використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів, пов'язаних з ухиленням від сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів»; Нечай В.В. «Проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування податкових злочинів, що вчинюються організованими групами»; Поїзд В.П. «Оперативний пошук ознак податкових злочинів, що вчиняються із використанням високих інформаційних технологій (за матеріалами діяльності податкової міліції)»; Приндак Є.П. «Організація і тактика розкриття ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) підрозділами податкової міліції»; Савченко О.О. «Організаційні і тактичні основи діяльності спеціальних підрозділів по виявленню та розкриттю злочинів, пов'язаних з ухиленням від сплати податків»; Скалозуб Л.П. «Правові та організаційно-тактичні засади протидії підрозділами ДСБЕЗ МВС України незаконному відшкодуванню податку на додану вартість»; Тацієнко В.В. «Основи виявлення та розслідування податкових злочинів, учинених у сфері будівельної діяльності».

Тобто роботи, які вивчали проблемні питання теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері представлені 1 дисертацією на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук та 11 дисертаціями на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Як ми бачемо з вище вказаного проблеми теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері розглядалися у двічі більшій кількості робіт ніж у сфері оподаткування.

Що стосується загального стану та динаміки наукової розробки проблем теорії і практики оперативно-розшукової протидії злочинам у бюджетній сфері та сфері оподаткування у закладах вищої освіти то найбільшу кількість вказаних досліджень проведено в Національній академії внутрішніх справ (12 досліджень), Харківському національному університеті внутрішніх справ (8 досліджень) та Одеському державному університеті внутрішніх справ (6 досліджень) (Див. Табл. 1) [2].

Табл. 1. Загальний стан наукової розробки проблем теорії і практики оперативно-розшукової протидії злочинам у бюджетній сфері та сфері оподаткування у закладах вищої освіти

Найбільшу кількість таких досліджень було закінчено у 2012, 2018 та 2019 роках (Див. Табл. 2) [2].

Табл. 2. Динаміка наукової розробки проблем теорії і практики оперативно-розшукової протидії злочинам у бюджетній сфері та сфері оподаткування у закладах вищої освіти

Незважаючи на значну кількість робіт, присвячених проблемним питанням теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері та сфері оподаткування на сьогодні існують окремі проблеми, які залишилися поза увагою вчених та потребують вирішення, зокрема це проблеми оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо кримінальних правопорушень у бюджетній сфері та сфері оподаткування та проблеми організації оперативного обслуговування кримінальною поліцією бюджетної сфери та сфери оподаткування.

Наукова розробка визначених нами вище проблемних питань теорії і практики оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері та сфері оподаткування сприятиме покращенню діяльності правоохоронних органів щодо такої протидії.

1. Савенко С.А. Оперативно-розшукове забезпечення судового провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків: ХНУВС, 2014. 219 с.

2. Дараган В.В. Антологія наукового забезпечення оперативно-розшукової діяльності: (проблеми теорії і практики оперативно-розшукової протидії злочинам у бюджетній сфері та сфері оподаткування) : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. Том II. Ч.2. 368 с.